

Mara Sverdlik: “L'excés de normes i obligacions impedeix als infants desenvolupar la imaginació a través del joc”

Entrevistem a Mara Sverdlik
 Dra. en psicologia. Experta clínica amb infants

Mara Sverdlik és doctora en psicologia per la Universitat de Buenos Aires (Argentina). Es dedica a l'activitat clínica amb nens des de fa més de 20 anys. Aquest mes ha protagonitzat una sessió clínica a Sant Pere Claver en què ha compartit la seva experiència sobre el pensament clínic en l'abordatge de la patologia contemporània.

Què és l'excés adaptatiu?

Quan un està molt de temps responent a algun estímul exterior sense tenir en compte res propi es produeix un excés sobreadaptatiu. La persona no té en compte el que sent o el que li passa, sinó que funciona en relació a allò que l'entorn li demana. Això genera una modalitat interna de molta exigència.

Què suposa això per a una persona?

La feina, no només en quantitat d'hores sinó també en com s'exerceix, implica moltes hores de treball amb sobreadaptació. En canvi l'oci és un moment de descàrrega, plaer i consum. Aquesta combinació de treball sobreadaptat i oci desbordant provoca contradiccions i paradoxes. També en la criança dels fills.

*"Un només pot riure
 quan no està
 preocupat"*

Com afecta la sobreadaptació dels pares als fills?

Durant tota la setmana s'educa els nens de manera normativa. Una cosa és complir amb coses necessàries a nivell normatiu com anar a l'escola, créixer, menjar... Però l'altra, i aquí rau el problema, és quan la vida es redueix a això i el plaer i el joc estan concentrats el cap de setmana o en moments concrets del dia. I quan es juga, com es juga? Es juga d'una manera excessiva en la satisfacció.

Quines conseqüències té la sobreadaptació dels pares en els nens?

Tot això té conseqüències per al 'jo', una instància amb plasticitat que no pot amb unes paradoxes tan grans. Per això la persona acaba desbordada en la modalitat de l'oci o rígida en la modalitat normativa. Els nens, igual que funcionen els seus pares a la feina, tenen un excés d'adaptació i compleixen amb tot. En canvi després a l'hora de jugar senten un buit.

*"De vegades els pares
 no toleren que el nen
 s'equivoqui jugant"*

En què consisteix aquest 'buit'?

Per exemple, una nena davant d'una caixa de nines: les vesteix, les toca, però no pot construir una història. No pot inventar noms. Recordo una nena amb qui vam agafar una nina i li vaig preguntar com es podria dir. Em va respondre que no ho sabia, que li digués jo. La nena estava impossibilitada de donar-li un nom a la nina. Li donava nom de princeses perquè ja les coneixia. No hi havia res de creatiu. La nena no podia, estava congelada davant de la caixa de nines sense poder jugar. O nens que juguen d'una manera estereotipada als Playmobil. Agafen un Playmobil, n'agafen un altre i fan que es barallin. Fan soroll, hi tornen... Jo els pregunto per què es barallen. Res. No poden dir-te res o agafen noms de personatges ja inventats... També hi ha nens que juguen

només a jocs de normes per guanyar perquè el més important és guanyar. Tots aquests exemples de joc tenen a veure amb la sobreadaptació.

Què suposa tot això?

Bàsicament no es construeixen processos d'imaginació. No hi ha res propi en el joc. No és genuí perquè ells sols no poden inventar. És una altra de les maneres de sobreadaptació en el joc. Tot això afecta la curiositat i com a conseqüència al rendiment escolar. Per exemple, hi ha nens desbordats que juguen tirant-ho tot. És entrar a la consulta i començar a tirar coses, barrejar-ho tot, no poder sostenir una regla de joc... No tenen una motricitat orientada al control sinó al desbordament de tirar i pegar, que són de satisfacció immediata.

"El sentit de les coses es construeix des de l'estimulació de la curiositat i el plaer, no des de l'autoritat. En l'aprenentatge, això s'ha perdut"

A què es deu aquesta situació?

El tema és com s'ofereix el joc i el temps per jugar. Hi ha vegades que els pares juguen amb ells i estan amb el mòbil. O els deixen jugar una estoneta sols i se'n van. Van i venen. No hi ha oferta de la imaginació dels pares perquè són pares que estan bàsicament sobreadaptats i estan pensant en la tasca del dia següent, la feina... i no acaben de jugar a coses que provoquen plaer en la infància.

Quines recomanacions donaries als pares d'avui?

Reprendre la seva pròpia infància i posar-la en joc amb el joc. Si durant la setmana, tot i totes les exigències que hi ha, un es proposa jugar 15 minuts amb un nen això ja és molt valuós. Però han de ser jocs genuïns. L'adult també ha de buscar plaer en el joc. Si no es transmet plaer en el joc no té sentit. El sentit es construeix a partir del plaer. Si algú en el joc, per exemple, vol que el nen ja de molt petit aprengui els colors, els números... pot ser que el nen ho aprengui però ho faci d'una manera estereotipada. No els genera plaer perquè només és l'aplicació de la normativa. No es juga amb els colors. Si això es produeix de forma molt primerenca no genera més pensament o creació sinó una modalitat d'aprenentatge sobreadaptatiu.

Què s'hauria d'evitar en els moments de joc?

En un joc no es tracta de guanyar ni perdre, ni que el nen ho faci bé. De vegades els pares no toleren que en un joc un nen en escrigui malament alguna cosa o no acabi de fer bé una suma, de seguida la completen ells. Per exemple, jugant a l'oca. Tenen dos daus i han de sumar. De vegades els nens més grans comencen a sumar amb els dits i compten, i un sap que a l'escola no funcionen així. Que volen jugar així? Doncs deixeu-los, estem jugant. De vegades els pares els hi diuen que no fan bé la suma o que s'han equivocat. Això també genera formes de sobreadaptació, encara que els pares estiguin jugant una bona estona amb ells. Fer servir l'espai de joc per ensenyar tampoc serveix. Un s'ha de divertir, veure què se li ocorre al nen i riure no del que està bé o del que està malament sinó del que produeix riure, imaginació, associació de paraules...

S'han de posar límits?

Òbviament, tot el contrari tampoc serveix. Moltes vegades els pares diuen anem a deixar que jugui lliure i tiren i tiren, barregen... i si un no posa una mica d'organització, això tampoc és joc. El caos no és joc. El que estem vivint és quelcom que es diu posició intermèdia.

En què consisteix 'la posició intermèdia'?

Ni l'excés on el nen està sol i juga sol com vol ni tampoc la normativitat on les coses s'han de fer de certa manera. Perquè l'espai del joc sigui creatiu ha de tenir quelcom d'organització i quelcom de solt, creatiu, estrany, boig, que permeti seguir generant sentit. I aquesta posició intermèdia de vegades requereix de bastants recursos dels pares però sobretot que estiguin tranquils perquè un només pot riure quan no està preocupat.

Què passa a l'escola?

A l'escola moltes vegades el plaer de l'aprenentatge en si mateix està perdut i és només obligació. Els nens tenen ja des de molt petits un predomini de la normativa, enlloc de mostrar un predomini del joc com hi hauria d'haver en l'escola bressol. El plaer està molt escindit del deure. Costa molt de transmetre als mestres. Tenen molt més èxit els professors amb més recursos que els mestres més normatius, que a més influeixen en què aquell nen vagi content a l'escola encara que li costi. Fins i tot als nens que els hi costa comencen en un circuit molt difícil on cada vegada és més inaccessible allò que els hi costa. No només està deslligat del plaer sinó de les seves possibilitats d'accedir a alguna cosa similar.

La infància és cada vegada més breu?

Els temps de la primera infància de 0 a 6 anys s'escurcen. Els nens requereixen temps d'estructuració psíquica perquè els recursos bàsics es constitueixin amb riquesa. Però la primera infància s'escurça amb demandes normatives de, per exemple, exigències d'aprenentatge quan els nens encara no estan preparats i necessiten seguir jugant. Aquí ja disminueix el joc bàsic infantil.

El temps és la clau?

Poder tenir un temps intern. No com a consigna, no com a temps buit, sinó la transmissió del que es produeix en els sentits individuals, de coses que es poden lligar a la història pròpia, de novetats de l'època... la sorpresa! De vegades els pares o els mestres no s'ubiquen en la posició de sorpresa del que un nen diu o fa. Per explicar-se, un nen necessita temps. I un sentiment de sorpresa demostra que un pot escoltar amb una actitud que s'interessa per la vida de l'altre.

Links d'interès

Visita la web de [Sant Pere Claver - Fundació Sanitària](#)

C. Vila i Vilà, 16 08004 Barcelona | Tel. 93 442 39 03 | info@santpereclaver.org | www.santpereclaver.org